

ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಕಥೆ ಹೇಳುವುದು ಹೇಗೆ?

■ ಸ್ವಯಂಪ್ರಭಾ

ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕಥೆ ಹೇಳಿ ಎಂಬ ಸಲಹೆಯೊಂದನ್ನು ಪೋಷಕರಿಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಪುಟ್ಟ ಮಕ್ಕಳು ಜಗತ್ತನ್ನು ಬಹುಬೇಗ ಪರಿಚಯಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಅವರಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟುಬಿಡುತ್ತವೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಕಥೆ ಕೇಳುವ ಮುನ್ನವೇ ಅವರಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಅದಾಗಲೇ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಕಥೆಗಳ ನಡುವೆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ತೂರಿಬರುತ್ತವೆ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಇತಿಹಾಸಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹೇಳುವುದೆಂದರೆ ಅದೊಂದು ಸವಾಲೇ ಸರಿ.

ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಈಗೀಗ ಪೋಷಕರು ಎಲ್ಲ ಮಾತುಗಳನ್ನೂ ಮಕ್ಕಳ ಮುಂದೆಯೇ ಆಡುವುದು ಹಾಗೂ ನಾವು ಮಕ್ಕಳಿಂದ ಏನನ್ನೂ ಮುಚ್ಚಿಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕೊಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವ ವಾಡಿಕೆ ಹೆಚ್ಚು. ಆದರೆ ದೊಡ್ಡವರು ಪರಸ್ಪರ ನಡೆಸುವ ಸಂವಾದಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೊಂದು ತೀರ್ಪುಗಳಿರುತ್ತವೆ! 'ಅವರು ಮಾಡಿದ್ದು ಸರಿಯಿಲ್ಲ, ಇವರ ನಿರ್ಧಾರ ಸರಿಯಿಲ್ಲ, ಆ ದೇಶ ಸರಿಯಿಲ್ಲ, ಈ ದೇಶ ಸರಿಯಿಲ್ಲ' ಎಂಬೆಲ್ಲ ತೀರ್ಪುಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾ, ಅವರಿವರನ್ನು ಬೈದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಆಡುವ ಮಾತುಗಳು ಮಕ್ಕಳ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತವೆ ಎಂದು ನಾವು ಗ್ರಹಿಸುವ ಗೋಜಿಗೇ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಇತಿಹಾಸದ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ಮಕ್ಕಳ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಧೋರಣೆಯಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಭಾರತವು ಹೋರಾಟ ನಡೆಸಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪಡೆದ ಕಥನವನ್ನು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹೇಳುವುದು ಎಷ್ಟು ಮುಖ್ಯವೋ ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ದ್ವೇಷವು ಮೂಡದಂತೆ, ಆದರೆ ಹೋರಾಟದ ಕುರಿತು ಅಭಿಮಾನ ಮೂಡುವಂತೆ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಕುರಿತು ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಬೆಳೆಯುವ ಪೂರಕ ಧೋರಣೆಯಲ್ಲಿ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುದು ಅಷ್ಟೇ ಮುಖ್ಯ.

ರಾಜ ರಾಣಿಯರ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತ ಬೆಳೆಯುವ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಕಥೆಯೂ ಅಂತಹುದೇ ಒಂದು ಕಥೆಯೆಂದು ಸದರವಾಗುವುದೂ ಸರಿಯಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ, ತಮ್ಮದೇ ಊರಿನಲ್ಲಿರುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದ ಸ್ಮಾರಕಗಳನ್ನು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತೋರಿಸುವುದು, ಅವರು ಕೇಳುವ ಕಥೆಗಳೊಡನೆ ಈ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಸಮೀಕರಿಸಿ, ಕಥೆಯನ್ನು ಆಸಕ್ತಿದಾಯಕ ಮಾಡುವುದು ಉತ್ತಮ.

ಎಷ್ಟು ವರ್ಷದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಇಂತಹ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಲು ಶುರು ಮಾಡಬಹುದು ಎಂಬುದೊಂದು

ಇತಿಹಾಸಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹೇಳುವುದೊಂದು ಸವಾಲೇ ಸರಿ.

ಪ್ರಶ್ನೆ. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಮಕ್ಕಳು ಕಥೆಗಳನ್ನು ಆಲಿಸಲು ಸುಮಾರು ಎರಡೂವರೆ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೇ ಸಿದ್ಧರಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ನಾಲ್ಕೈದು ವರ್ಷಗಳಾಗುವಾಗ ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತಾರ್ಕಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ಬೆಳೆಯಲಾರಂಭಿಸುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಅವರು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ.

ಈಗ ಪೋಷಕರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವವರು ಚಿಕ್ಕವರಿದ್ದಾಗ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರರು ಅಥವಾ ಅವರ ಮಕ್ಕಳು ಹೋರಾಟದ ಅನೇಕ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಬಲ್ಲವರಾಗಿದ್ದರು. ತಾವು ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಕಥೆಗಳನ್ನೇ ರೋಚಕವಾಗಿ ಹೇಳುವ ಅಜ್ಜಂದಿರು ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದರು. ಪ್ರಭಾತಪೇರಿಯ ಕುರಿತು, ದ್ವಜಾರೋಹಣದ ಕುರಿತು, ಬ್ರಿಟಿಷರ ದೌರ್ಜನ್ಯದ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಭಾರತವನ್ನು ದಾಸ್ಯದಿಂದ ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಡೆಸಿದ ಹೋರಾಟವು ಎಷ್ಟೊಂದು ಪವಿತ್ರವಾದುದಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ವಿವರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಇಂದಿನ ಎಳೆಯ ತಲೆಮಾರಿನ ಪುಟಾಣಿ ಮಕ್ಕಳಿಂದ ಆ ಕಥೆಗಳು ತುಸು ದೂರಹೋಗಿವೆಯೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇತಿಹಾಸದ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವರು ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಕಥೆಯಾಗಿ ಪೋಷಿಸಿ ಹೇಳುವ ಕಥೆಗಾರರನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಅವಲಂಬಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. 'ಈ ಮನೆಯಂಗಳದಲ್ಲಿ ನೀನು ಆಟವಾಡಬಾರದು, ಸೈಕ್ಲ್ ಬಿಡಬಾರದು' ಎಂದು ಅಪ್ಪ ಅಮ್ಮನಿಗೆ

ಬದಲಾಗಿ ಮತ್ತಾರೋ ಒಬ್ಬರು ಬಂದು ಹೇಳಿದರೆ ನಮಗೆ ಬೇಸರವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ ಪುಟ್ಟೂ...' ಎನ್ನುವಂತಹ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿಕೊಡಬೇಕು. ಉಣ್ಣಲು ತಿನ್ನಲು, ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಯಲು ಮತ್ತು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಜೀವನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಒದಗಿಸುವುದು ಎಷ್ಟು ಅಗತ್ಯ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಮನದಟ್ಟು ಮಾಡಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಅದೇ ವೇಳೆಗೆ 'ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ಸ್ವೇಚ್ಛೆ'ಯ ನಡುವೆ ಇರುವ ತೆಳುವಾದ ಗೆರೆಯನ್ನು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಿಳಿಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. 'ಹೌದು ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಆಟವಾಡುವುದು ಹಕ್ಕು. ಆದರೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಇದೆ ಎಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ, ಪಕ್ಕದ ಮನೆಯವರಿಗೆ ತೊಂದರೆಯುಂಟು ಮಾಡುವಂತೆ ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲಾ ಬೊಬ್ಬೆ ಹೊಡೆದು ಆಡುವುದು ಸರಿಯೇ...' ಎಂದು ಅವರನ್ನೇ ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ ಮೂಲಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಜೊತೆಗೆ ಬರುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳು ಏನೆನು ಎಂಬುದು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು.

ಹೊಸತಲೆಮಾರಿನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಿಂದಿನ ಕಾಲವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವ ಅವಕಾಶಗಳೂ ಕಿರಿದಾಗಿವೆ. ಆಗ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೆಣೆಯುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪೋಷಕರು ಸೂಕ್ತತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ಪೋಷಕರ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಹಿಡಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯೇ ಇರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ.

ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ: feedback@sudha.co.in